

Nr 27.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om tillfälliga bostäder vid skogs- och flottningsarbete m. m. (skogsförläggningsslag).

Genom en den 6 april 1951 dagtecknad proposition, nr 169, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

**om tillfälliga bostäder vid skogs- och flottningsarbete m. m.
(skogsförläggningsslag).**

Härigenom förordnas som följer.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Denna lag äger enligt vad nedan sägs tillämpning å arbete med skogsavverkning och försågning av virke i direkt samband därmed ävensom å skogsvårds-, kolnings-, flottnings-, flottläggningss-, flottledsbyggnads-, väg- och vattenavledningsarbete.

2 §.

Bedrives arbete, som avses i denna lag, på sådant avstånd från ställe, där bostad finnes att tillgå, att det icke skäligen kan fordras att arbetstagarna skola begiva sig dit för att erhålla inkvartering, skall arbetsgivaren sörja för att arbetstagarna äga tillgång till bostad å eller i närheten av arbetsstället. Användas hästar vid arbetet och finnes icke inom skäligt avstånd från arbetsstället tillgång till erforderligt stallrum, skall genom arbetsgivarens försorg å eller i närheten av arbetsstället jämväl tillhandahållas stallrum.

Anvisar arbetsgivare, ändå att sådant fall som nu är sagt ej föreligger, åt arbetstagare bostad i byggnad, som icke stadigvarande användes för bostadsändamål, eller stallrum i byggnad, som icke stadigvarande nyttjas

Bihang till riksdagens protokoll 1951. 9 saml. 2 avd. Nr 27.

till stall, är arbetsgivaren pliktig sörja för att bostaden eller stallet uppfyller föreskrifterna i denna lag.

3 §.

Därest arbete, som avses i denna lag, bedrivs på sådant avstånd från bostaden, att arbetstagarna icke lämpligen kunna där intaga middagsmålet, samt det kan anses påkallat jämväl med hänsyn till omständigheterna i övrigt, åligger det arbetsgivaren att tillhandahålla raststuga å eller invid plats där arbetet bedrivs.

4 §.

I denna lag förstås med arbetstagare envar, som utför arbete för annans räkning utan att i förhållande till denne vara att anse såsom självständig företagare, och med arbetsgivare envar, för vilkens räkning arbete utföres av sådan arbetstagare utan att mellan dem står någon tredje person, vilken såsom självständig företagare åtagit sig att ombesörja arbetets utförande. Vid flottningsarbete skall dock såsom arbetsgivare städse anses flottningsförening, när flottning sker i allmän flottled, samt eljest den som i flottleden innehar flottningsrätten.

Om bostäder.

5 §.

Bostad, som avses i denna lag, skall erbjuda tillräckligt utrymme, tillfredsställande skydd mot köld och fukt ävensom goda möjligheter till vila samt skall i övrigt motsvara de fordringar, som med hänsyn till yrkets behov samt den tid och de förhållanden, under vilka bostaden kan förväntas bliva använd, skäligen kunna ställas på en tillfällig bostad.

Vad i första stycket sägs utgör ej hinder för att, därest under den varmare årstiden inkvartering på samma plats erfordras endast några få nätter, inkvartering sker i tält.

6 §.

I fråga om bostad, som användes under någon längre tid, skall särskilt iakttagas följande:

- a) På varje inkvarterad person skall under normala förhållanden komma ett utrymme av minst 7 kubikmeter.
- b) Avståndet mellan golv och innertak får ej understiga 2 meter; finnas under- och översängar, får rumshöjden ej understiga 2,35 meter.
- c) Bostad skall vara försedd med erforderligt utrymme för förvaring av livsmedel samt kläder och övriga personliga tillhörigheter.

7 §.

Beträffande bostad, som användes under den kallare årstiden, skall särskilt iakttagas följande:

- a) Bostad skall vara försedd med tillfredsställande anordningar för uppvärmning och luftväxling.
- b) Väggar, golv och tak skola vara utförda och anordnade så, att tillfredsställande varmboning erhålles.
- c) Fönster skall vara anordnat med dubbla rutor.
- d) Bostad skall hava förstuga eller dubbla ytterdörrar.
- e) Till bostad, som är avsedd för fyra eller flera arbetstagare, skall höra varmbonat torkrum av erforderlig storlek och försett med tillfredsställande anordningar för luftväxling.

8 §.

Bostad vid skiljeställe eller flottlägningsplats skall vara försedd med torkrum av erforderlig storlek.

9 §.

Bostad, som användes vid arbete med skogsavverkning eller försågning av virke i direkt samband därmed eller vid kolnings-, flottlägnings-, flottledsbyggnads- eller vägarbete eller ock vid flottningsarbete vid skiljeställe och som är avsedd att bebos av åtta eller flera arbetstagare, skall vara försedd med kök och avskilt utrymme för kocka samt inredd så, att gemensam mathållning kan anordnas i bostaden. Är bostaden avsedd för flera än tolv arbetstagare, skall den hava matrum som, där så lämpligen finnes böra ske, får förenas med köket.

10 §.

I bostad, som användes vid arbete varom sägs i 9 §, få ej i något rum inkvarteras flera än tolv arbetstagare.

11 §.

Dricksvatten av lämplig beskaffenhet skall tillhandahållas inom skäligt avstånd från bostad och stall.

På lämpligt avstånd från bostad skall finnas avträde.

12 §.

Arbetarskyddsstyrelsen äger, om skäl äro därtill, medgiva undantag från vad i 9 § sägs.

Därest det i visst fall finnes av särskilda skäl påkallat, äger arbetarskyddsstyrelsen medgiva undantag från stadgande i 6, 7, 8 eller 10 §.

Arbetarskyddsstyrelsen äger i den utsträckning styrelsen finner lämpligt överlämna åt skogsyrkesinspektör att enligt de närmare föreskrifter styrelsen utfärdar medgiva undantag, som avses i denna paragraf.

Om stall.

13 §.

Stall, som avses i denna lag, skall, allt efter vad som kan anses påkallat med hänsyn till omständigheterna, erbjuda tillräckligt utrymme och tillfredsställande skydd mot köld och fukt. Avståndet mellan spiltgolv och innertak får ej understiga 2,2 meter.

I fråga om stall, som användes under den kallare årstiden, skall särskilt iakttagas följande:

- a) Är stall avsett för flera än tre hästar, skall det vara uppdelat på två eller flera rum.
- b) Fönster skall vara anordnat med dubbla rutor.
- c) Stall skall hava tillfredsställande anordningar för luftväxling.
- d) Vid stall skall finnas foderbod.

14 §.

Angående undantag från bestämmelserna i 13 § skall vad i 12 § andra och tredje styckena är föreskrivet äga motsvarande tillämpning.

Om skyddsombud.

15 §.

Å arbetsställe, som avses i denna lag, bör bland arbetstagarna utses ett eller flera skyddsombud.

Val av skyddsombud förrättas av arbetstagarna eller, på framställning av dem, av lokal organisation, genom vilken de kunna anses företrädta.

Där förhållandena påkalla det, äger arbetarskyddsstyrelsen medgiva, att organisation som ovan sägs utser skyddsombud utanför kretsen av arbetstagare vid visst arbetsställe, ävensom meddela de föreskrifter, som därvid skola iakttagas. Vad nu stadgats utgör ej hinder för att skyddsombud tillika utses enligt andra stycket.

Om val av skyddsombud skall arbetsgivaren och skogsyrkesinspektören underrättas.

16 §.

Skyddsombud har att framföra arbetstagarnas önskemål beträffande bostad och stall, som avses i denna lag, och bör verka för goda levnadsförhållanden inom förläggningen samt söka vinna arbetstagarnas medverkan därtill. Finner skyddsombud viss åtgärd böra vidtagas, har ombudet att hos arbetsgivaren eller den som å arbetsstället företräder arbetsgivaren göra framställning därom. Den som från skyddsombud mottagit sådan hänvändelse har att utan dröjsmål lämna ombudet besked i frågan. Har

av skyddsombud gjord framställning icke inom skälig tid beaktats, äger ombudet påkalla skogsyrkesinspektörens ingripande.

Vid inspektion skall tillsynsorgan om möjligt bereda skyddsombud tillfälle närvara vid förrättningen.

Tillsynsorgan är pliktigt att kostnadsfritt tillställa skyddsombud avskrift av råd, anvisning eller annat skriftligt meddelande rörande arbetsstället, som avlåtits till arbetsgivaren.

17 §.

Skyddsombud får icke hindras att fullgöra sina uppgifter. Arbetstagare må ej på den grund att han utsetts till skyddsombud eller i anledning av hans verksamhet som skyddsombud tillskyndas försämrade arbetsförhållanden, ej heller får arbetsgivare av sådan orsak skilja honom från anställningen eller försämma hans anställningsvillkor.

Bryter arbetsgivare eller arbetstagare mot vad i första stycket stadgats, är han skyldig ersätta därav uppkommen skada. Vid bedömande om och i vad mån skada uppstått skall hänsyn tagas även till omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse. Om det med hänsyn till den skadevållandes ringa skuld, den skadelidandes förhållande i avseende å tvisten, skadans storlek i jämförelse med den skadevållandes tillgångar eller till omständigheterna i övrigt finnes skäligt, må skadeståndets belopp nedsättas; fullständig befrielse från skadeståndsskyldighet må ock äga rum. Äro flera ansvariga för skada, skall skadeståndsskyldigheten dem emellan fördelas efter vad som prövas skäligt med hänsyn till den större eller mindre skuld, som finnes ligga envar till last, samt till omständigheterna i övrigt.

Avtalsuppsägning eller annan dylik rättshandling, som sker i strid mot vad i första stycket är stadgat, är ogill.

18 §.

Talan på grund av 17 § skall väckas inom sex månader från avslutandet av den åtgärd, varpå anspråket grundas. Försummas det, är talan förlorad.

19 §.

Mål, som avse tillämpningen av 17 §, upptagas och avgöras av arbetsdomstolen; dock skall talan mot arbetstagare väckas vid allmän domstol.

Fackförening eller annan liknande förening av arbetstagare äger vid arbetsdomstolen väcka och utföra talan för medlem i föreningen; och må denne ej själv kära med mindre han visar, att föreningen undandrager sig att tala å hans vägnar. Vad som finnes stadgat om part med hänsyn till jävsförhållande, personlig inställelse, hörande under sanningsförsäkran och andra frågor som röra bevisningen skall ock gälla den för vilken förening kärar.

Om tillsyn å lagens efterlevnad.

20 §.

Tillsyn å efterlevnaden av denna lag utövas av arbetarskyddsstyrelsen samt, under dess överinseende och ledning, av skogsyrkesinspektionens befattningshavare.

Närmare bestämmelser om tillsynens organisation meddelas av Konungen.

21 §.

Den som har att utöva tillsyn å efterlevnaden av denna lag skall, närhelst han så påfordrar, äga tillträde till bostad och stall, som äro underkastade hans tillsyn, ävensom rätt att där företaga undersökning, vartill hans tjänsteåligganden kunna giva anledning.

Arbetsgivare så ock den som å arbetsställe företräder honom är pliktig att på anfordran lämna tillsynsorgan de upplysningar, som erfordras för tillsynens behöriga utövande.

22 §.

Åsidosätter i annat fall än som avses i 23 § arbetsgivare något av vad i 2 §, 3 §, 5 § första stycket, 6—11 §§ eller 13 § stadgas, äger skogsyrkesinspektören, där så prövas nödigt, skriftligen förelägga arbetsgivaren att inom utsatt skäligen tid vidtaga sådan åtgärd att det åsidosatta stadgandet iakttages eller ock skriftligen förbjuda honom att efter utsatt skäligen tid bedriva visst arbete eller använda viss bostad eller visst stall utan att iakttaga visst vid förbudets meddelande angivet villkor. Innan föreläggande eller förbud meddelas, skall tillfälle att avgiva yttrande beredas arbetsgivaren och, där fråga är om åtgärd beträffande bostad eller stall, som upplåtits till arbetsgivaren, jämväl upplåtaren.

Medför arbetsgivares underlåtenhet att iakttaga vad enligt 2 §, 5 § första stycket, 6, 7 eller 13 § åligger honom synnerlig olägenhet, äger skogsyrkesinspektören utan att avbida vederbörandes yttrande meddela förbud, som avses i första stycket, att träda i kraft omedelbart och gälla tills vidare, intill dess annorlunda förordnas, ävensom där så finnes påkallat låta genom polismyndighetens försorg på arbetsgivarens bekostnad vidtaga nödiga åtgärder för att säkerställa att förbudet upprätthålles.

Är i fall, som avses i första eller andra stycket, fråga om åtgärd beträffande bostad eller stall, som upplåtits till arbetsgivaren, äger skogsyrkesinspektören meddela förbud mot upplåtelse av bostaden för inkvartering av arbetstagare eller av stallet för inhysande av hästar, intill dess med bostaden eller stallet vidtagits viss angiven åtgärd.

Arbetarskyddsstyrelsen äger utan föregående beslut av skogsyrkesinspektör förordna om åtgärd, som avses i denna paragraf.

23 §.

Underlåter flottningsförening att enligt vad i denna lag sägs uppföra bostad eller raststuga för flottningsarbetare, skall skogsyrkesinspektören, där så provas nödigt, anmäla förhållandet till arbetarskyddsstyrelsen, som mot föreningen äger föra talan vid vattendomstol. Om sådan talan skall gälla vad i 6 kap. 17 § vattenlagen är stadgat.

Försummar flottningsförening att underhålla bostad eller raststuga för flottningsarbetare, har skogsyrkesinspektören att göra anmälan härom till länsstyrelsen; och skall i fråga om länsstyrelsens behandling av sådan anmälan gälla vad i lagen om allmän flottled stadgas om underhåll av skyddsbyggnader.

24 §.

I fall, som avses i 22 §, skall vad där stadgats icke äga tillämpning å verksamhet, som bedrivs av staten. Finner arbetarskyddsstyrelsen, i anledning av anmälan från skogsyrkesinspektör eller eljest, i avseende å sådan verksamhet missförhållande föreligga som i nämnda lagrum sägs, skall styrelsen hos den myndighet, vilken har överinseende över verksamheten, påkalla erforderlig åtgärd. Vidtages ej sådan åtgärd, äger styrelsen underställa ärendet Konungens prövning.

25 §.

Över föreläggande eller förbud, som meddelats av skogsyrkesinspektör, må klagan föras hos arbetarskyddsstyrelsen inom två veckor från den dag, klaganden erhöll del av detsamma. Underrättelse härom skall lämnas, då föreläggandet eller förbudet meddelas.

Angående klagan över arbetarskyddsstyrelsens beslut stadgas i 29 §.

Särskilda bestämmelser.

26 §.

Underlåter någon att ställa sig till efterrättelse förbud eller föreläggande, som meddelats med stöd av 22 §, straffes med dagsböter eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse i högst sex månader.

27 §.

Där någon mot bättre vetande lämnar arbetarskyddsstyrelsen eller skogsyrkesinspektör oriktig uppgift angående vidtagande av åtgärd, varom anvisning lämnats honom jämlikt denna lag, straffes med dagsböter.

Har någon för annans räkning mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift, som avses i denna paragraf, vare ock han förfallen till ansvar som nu sagts.

28 §.

Beträffande verksamhet, som bedrivs av staten, skall vad i denna lag är stadgat om arbetsgivare gälla arbetsföreståndaren.

29 §.

Över beslut av arbetarskyddsstyrelsen i ärende, som avses i denna lag, må talan föras hos Konungen genom besvär i den ordning som är bestämd för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut.

30 §.

Till ledning vid tillämpningen av denna lag äger arbetarskyddsstyrelsen meddela råd och anvisningar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1952. Fråga om undantag från lagens bestämmelser må dock behandlas redan före nämnda dag.

Genom denna lag upphävas skogshärbärgeslagen den 21 maj 1937 (nr 268) samt lagen den 19 juni 1919 (nr 428) om skyldighet i vissa fall att vid flottled anordna härbärgen åt flottningsarbetarna.

Där i lag eller författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

Bostad, som anordnats före den nya lagens ikraftträdande, må utan hinder av vad som stadgats i 9 § om kök och matrum samt i 10 § användas för sitt ändamål under två år efter lagens ikraftträdande. Är bostaden avsedd för mindre än tio arbetstagare, skall under samma tid ej på grund av vad i 9 § sägs påfordras att bostaden anordnas för gemensam mathållning.

Förbud, som meddelats med stöd av 7 § skogshärbärgeslagen, skall såvitt angår tid efter den nya lagens ikraftträdande anses hava meddelats jämlikt motsvarande bestämmelse i den nya lagen.

Beträffande de skäl, som utöver vad nedan anföres åberopats till stöd för propositionen, får utskottet hänvisa till denna.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås att skogshärbärgeslagen den 21 maj 1937 (nr 268) och flottledshärbärgeslagen den 19 juni 1919 (nr 428) ersättas av en ny gemensam lag, konstruerad i huvudsaklig överensstämmelse med de principer efter vilka den nuvarande skogshärbärgeslagen är utformad.

Enligt förslaget skall den nya lagen gälla, utöver de arbeten som omfattas av nuvarande lagstiftning, även skogsvårds- och flottläggningsarbete. Den nu i skogshärbärgeslagen föreskrivna skyldigheten för arbetsgivare

att sörja för förekomsten av tillfälliga bostäder och stall å eller i närheten av arbetsstället föreslås kompletterad med en skyldighet för arbetsgivaren att tillse, att även andra av honom anvisade bostäder och stall i byggnader, vilka ej stadigvarande användas såsom bostad resp. stall, uppfylla lagens föreskrifter. En nyhet i förslaget är, att det i vissa fall skall åligga arbetsgivaren att tillhandahålla arbetstagarna särskilda raststugor.

Detaljbestämmelserna rörande bostädernas beskaffenhet föreslås något utökade och preciserade i förhållande till vad som gäller enligt skogshärbärgeslagen. Vissa bestämmelser rörande utrymme, rumshöjd och förvaringsutrymmen — motsvarande dem som nu avse bostäder vilka användas vintertid under någon längre tid — föreslås gälla alla här avsedda tillfälliga bostäder, som oavsett årstiden användas under någon längre tid. Särskilda regler beträffande bostäders varmboning föreslås gälla alla under den kallare årstiden använda bostäder. Anordningar för gemensam mathållning anses böra finnas i alla för åtta eller flera arbetstagare avsedda bostäder, varjämte vissa bestämmelser upptagas rörande kök och matrum samt avskilt rum för kocka ävensom beträffande maximibeläggningen per rum samt torkrum. Detaljbestämmelser rörande stallens beskaffenhet — sådana saknas nu — föreslås införda i lagen.

Tillsynen å lagbestämmelsernas efterlevnad föreslås koncentrerad till skogsyrkesinspektionen och arbetarskyddsstyrelsen. Bestämmelser härom liksom föreskrifter rörande skyddsombud ha utformats i nära anslutning till motsvarande stadganden i den allmänna arbetarskyddslagen.

Arbetarskyddsstyrelsen och, efter styrelsens bemyndigande, skogsyrkesinspektör skola enligt förslaget äga medgiva dispens från lagens bestämmelser.

Den nya lagen föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1952. De bestämmelser, som avse bostäders förseende med kök och matrum samt maximibeläggningen per rum, skola dock icke tillämpas under en övergångstid av två år. Vidare skall enligt förslaget under samma tid ej påfordras, att bostad anordnas för gemensam mathållning annat än där den är avsedd för tio eller flera arbetstagare.

Departementschefen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Möller, har i propositionen anfört följande, som här förtjänar att redovisas: »Sedan många år tillbaka är inkvarteringsfrågan för dem som syssla med skogs- och flottningsarbete i vårt land reglerad genom lagstiftning. Den första lagstiftningen på detta område kom till stånd år 1919. Genom en den 25 april nämnda år utfärdad lag (nr 229) ålades arbetsgivare, för vars räkning skogsavverknings- eller kolningsarbete bedrevs på sådant avstånd från ställe, där bostad funnes att tillgå, att arbetarna icke varje dag efter arbetets slut kunde begiva sig

dit för att få natthärbäрге, skyldighet att sörja för arbetarnas inkvartering å eller i närheten av arbetsstället. En motsvarande — om än något mindre långt gående — skyldighet avseende flottningsarbetet infördes genom lag den 19 juni 1919 (nr 428).

Flottledshärbärgeslagen av år 1919 gäller allttjämt i oförändrad lydelse. Däremot har den första skogshärbärgeslagstiftningen blivit utbyggd vid ett par tillfällen. År 1931 utsträcktes sålunda lagstiftningen att avse även flottledsbyggnadsarbete, och år 1937 fördes under dess tillämpningsområde in även arbete med försågning av virke i direkt samband med skogsavverkning samt väg- och vattenavledningsarbete. I samband med sistnämnda utvidgning blev hela lagstiftningen föremål för revision, och en ny skogshärbärgeslag utfärdades den 21 maj 1937 (nr 268). Genom denna lag, som ännu äger giltighet, erhöU skogshärbärgeslagstiftningen en något annan utformning än den tidigare lagstiftningen i ämnet haft. Liksom fallet är med den nuvarande flottledshärbärgeslagen karakteriserades den första skogshärbärgeslagen av att lagens föreskrifter voro mycket allmänt hållna. I 1937 års skogshärbärgeslag kompletterades de allmänna reglerna angående härbärgenas beskaffenhet med vissa stadganden, innefattande minimibestämmelser att gälla under särskilda förhållanden. Syftet med att dylika detaljföreskrifter upptogos i lagen var att man därigenom ville vinna att åtgärder till förbättring av härbärgena, så att de skulle fylla vissa minimikrav i fråga om utrymme m. m., skulle komma att vidtagas utan inskridande från skogsyrkesinspektionens sida. Vidare ansåg man sig kunna förvänta att genom en dylik precisering inspektionens arbete skulle underlättas.

Det torde icke råda några delade meningar om att allt efter utvecklingens gång en betydande förbättring ägt rum av skogsarbetarnas bostadsförhållanden på arbetsplatserna. Denna förbättring synes emellertid företrädesvis ha skett inom det större skogsbruket; och det torde allttjämt förhålla sig så, att mångenstädes mycket ännu brister i fråga om bostadsbeståndet i skogarna. Sedan frågan motionsvis tagits upp i riksdagen, har också riksdagen i skrivelse den 16 augusti 1944 (nr 279) till Kungl. Maj:t hemställt om utredning av frågan om förbättrande av skogsarbetarnas och med dem närstående arbetargrupper bostadsförhållanden på arbetsplatserna.

Den av riksdagen önskade utredningen har numera slutförts av 1945 års skogshärbärgesutredning, som föreslår dels att olika stödåtgärder skola vidtagas för att förbättra bostadsbeståndet på hemmansskogarna och dels att lagbestämmelserna på området i skilda hänseenden skola ändras. I förra hänseendet förordar utredningen, att vissa baracker, som staten låtit anskaffa under det senaste världskriget och som ej längre behövas för sitt ursprungliga ändamål, mot rabatterade priser ställas till skogsägarnas förfogande samt att skogsägarna i övrigt beviljas avsevärda bidrag för uppförande av skogshärbärgen. Vidare föreslås viss förstärkning av skogsyrkesinspektionen, så att den rådgivnings- och propagandaverksamhet, som

utredningen finner erforderlig för att föra dess ifrågavarande förslag ut i livet, kan komma till stånd.

I lagstiftningsmässigt hänseende innebär utredningens förslag att de nuvarande båda härbärgeslagarna ersättas av en gemensam lag, konstruerad i överensstämmelse med de principer efter vilka den nuvarande skogshärbärgeslagen är utformad.

I flertalet av de remissyttranden, som avgivits över skogshärbärgesutredningens förslag, ha förslagen i huvudsak tillstyrkts; man är således i remissyttrandena genomgående positivt inställd till att åtgärder vidtagas för att, där så behövs, bringa skogsförläggningarnas standard upp till en nivå, som kan anses motsvara tidens krav. Att så sker är också enligt min mening ett betydande samhällsintresse. Av såväl humanitära som sociala skäl är det angeläget, att den utveckling av den allmänna bostadsstandarden, som skett under senare år, i önskvärd utsträckning avspeglas genom en förbättring av de tillfälliga bostäderna för skogs- och flottningsarbetarna. Ur arbetsmarknadspolitisk synpunkt är det även viktigt att tillgång finnes till tidsenliga förläggningar, då bostadsförhållandena på arbetsplatserna inom detta yrke uppenbarligen äro av stor betydelse såväl när det gäller nyrekryteringen av arbetskraft som för kvarhållet av en skicklig skogsarbetarstam.

Mot skogshärbärgesutredningens förslag har emellertid på sina håll rests en del olika invändningar. I den mån kritiken hänför sig till utformningen av utredningens lagförslag, återkommer jag därtill i det följande. I detta sammanhang vill jag endast uppehålla mig vid en fråga, som berör själva huvudtanken i utredningens förslag.

I vissa remissyttranden har framhållits att strävandena på detta område icke så mycket borde inriktas på att höja standarden på de tillfälliga skogsbostäderna utan hellre på att genom förbättrade kommunikationer o. d. underlätta möjligheterna till daglig förflyttning från arbetsställena i skogen till bygden, enär utvecklingen inom skogshanteringen ginge från förläggningar i skogen mot inkvartering i bygden. Enligt min mening är en sådan utveckling givetvis önskvärd, och jag anser att den bör understödjas i all möjlig utsträckning. Men spørsmålet härom är en fråga på längre sikt; och även om kommunikationsmöjligheterna alltmer förbättras, torde det alltid komma att kvarstå ett stort behov av förläggningar i närheten av arbetsplatserna. Framför allt gäller detta de nordligaste delarna av vårt land, där de stora avstånden ofta omöjliggöra en daglig förflyttning av arbetarna. Jag vill emellertid ej underlåta att framhålla, att omständigheterna i förevarande hänseende givetvis måste beaktas vid lagstiftnings tillämpning.

Även om jag sålunda anser läget vara sådant, att ytterligare åtgärder med syfte att tillgodose skogs- och flottningsarbetarnas behov av lämpliga bostäder äro behövliga, är det dock av olika skäl icke möjligt att reali-

sera utredningens förslag i dess helhet. De baracker, som åsyftas med förslaget, ha numera i stort sett tagits i anspråk för andra ändamål och kunna alltså icke, såsom utredningen tänkt sig, ställas till det mindre skogsbrukets förfogande. De av utredningen förordade byggnadsbidragen skulle enligt utredningens förslag finansieras med de prisutjämningsavgifter, som efter beslut av 1946 och 1947 års riksdagar uttogos vid export av vissa timmer och av vilka medel 5 milj. kronor avsattes för sociala ändamål. Av dessa medel återstår emellertid numera endast en mindre del. För finansiering av utredningens förslag i denna del skulle alltså fordras, att statsmedel anvisas. I nuvarande statsfinansiella läge är jag emellertid icke beredd att förorda att så sker. Någon utökning av bidragsverksamheten på detta område utöver den, som äger rum jämlikt kungörelsen den 30 juni 1943 (nr 530) angående statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader m. m., synes f. n. ej kunna komma i fråga.

Med hänsyn till den utbyggnad, som i och med arbetarskyddsstyrelsens tillkomst skett av yrkesinspektionen, torde anledning saknas att i detta sammanhang föreslå någon ytterligare förstärkning av skogsyrkesinspektionen. Erforderlig rådgivningsverksamhet m. m. torde kunna ombesörjas av de olika organ, som redan finnas.

Trots att jag sålunda icke nu kan biträda förslaget att lämna ökat statligt ekonomiskt stöd på detta område, anser jag likväl förutsättningar föreligga för en revision av hithörande lagbestämmelser. De ekonomiska resurserna att bättra härbärgesbeståndet i skogarna torde nämligen numera vara helt andra än tidigare. Möjligheterna att komma till rätta med hithörande problem torde också i hög grad underlättas, om — såsom utredningen förordat — ett samgående kommer till stånd mellan olika skogsägare.

Genom en anpassning av lagstiftningen till nutida krav måste enligt min mening en utveckling i önskad riktning påskyndas. Särskilt befogad framstår en reformering av bestämmelserna i flottledshärbärgeslagen, vilka kvarstå oförändrade sedan lagens tillkomst år 1919 och vilka tvivelsutan i vissa hänseenden måste anses vara föråldrade. Skäl synas också föreligga att sammanfatta de olika härbärgesbestämmelserna i en och samma lag, enär i stort sett samma krav numera torde kunna uppställas i fråga om de tillfälliga bostäderna inom skogshanteringen, vare sig dessa äro avsedda att nyttjas inom det egentliga skogsbruket eller vid flottningen. Samma bostäder användas för övrigt ofta vid såväl skogs- som flottningsarbete.

Det förslag till lagstiftning i ämnet, som framlagts av skogshärbärgesutredningen, synes mig i huvudsak vara väl avvägt. Enligt min mening torde förslaget i stort sett tillgodose krav, som måste anses berättigade ur hygienisk och trivselsynpunkt, utan att ramen för vad som kan anses skäligt ur kostnadssynpunkt överskrides. Utredningens förslag har därför synts kunna läggas till grund för ett förslag till ny skogs- och flottledshärbärgeslagstiftning, som upprättats inom socialdepartementet.»

Lagrådet.

Lagrådet har mot lagförslaget framställt vissa anmärkningar, vilka föranlett att smärre jämkningar vidtagits i lagtexten.

Utskottet.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 125 till 1944 års riksdag framhöll statsutskottet i anledning av väckta motioner angående förbättrande av skogsarbetarnas bostadsförhållanden att i den utveckling till det bättre, som ägt rum beträffande de nämnda arbetarnas bostadsförhållanden på arbetsplatserna, särskilt det mindre skogsbruket haft svårt att deltaga. Utskottet delade den i motionerna uttalade uppfattningen, att frågan om ytterligare åtgärder i angivna hänseende borde göras till föremål för utredning. I skrivelse den 16 augusti 1944 (nr 279) anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda frågan om förbättrande av skogsarbetarnas och med dem närstående arbetargrupper bostadsförhållanden på arbetsplatserna.

Utredningen har verkställt av 1945 års skogshärbärgesutredning, vars betänkande i ämnet ligger till grund för förevarande proposition. De myndigheter och organisationer, som haft att avgiva yttrande över betänkandet, ha i allmänhet tillstyrkt utredningens förslag eller lämnat detsamma utan erinran.

Genom det i propositionen framlagda förslaget till skogsförläggningslag ersättas de nu gällande skogshärbärges- och flottledshärbärgeslagarna av en gemensam lag, som inrymmer de grundläggande bestämmelserna i de gällande lagarna och som därutöver innefattar åtskilliga nya regler, vilka få anses betingade av utvecklingen på ifrågavarande område. De ökade förpliktelser, som genom den nya lagstiftningen läggas på arbetsgivarna, torde med de möjligheter till dispens i olika hänseenden som föreslås och med hänsyn till övergångsbestämmelsernas innehåll ej bliva särskilt betungande; skogs- och flottningsarbetarnas härbärgen, åtminstone de som inrättats av de större arbetsgivarna, anses numera genomsnittligen fylla gällande lags standard. Ej minst med hänsyn till arbetsmarknadsläget och angelägenheten av att trygga rekryteringen till skogsarbetet torde det emellertid stå i god överensstämmelse med näringens egna önskemål och intressen, att man nu går vidare i den riktning som lagförslaget anvisar.

Skogshärbärgesutredningen hade förordat införandet av viss bidragsverksamhet på detta område utöver den som f. n. äger rum. Därvid hade förutsatts att prisutjämningsmedel skulle tagas i anspråk. Då sådana nu icke stå till buds i större utsträckning finge man räkna med att ett tillskott av statsmedel kunde komma att erfordras. Med hänsyn till skogsbrukets nuvarande ekonomiska läge samt av statsfinansiella skäl har Kungl.

Maj:t icke ansett sig kunna framlägga detta förslag. Vid sådant förhållande anser utskottet att vid lagens tillämpning hänsyn bör tagas till de svårigheter, som kunna i vissa fall föreligga för mindre arbetsgivare att fullgöra sina förpliktelser enligt lagen. Särskilt genom samverkan mellan hemmansskogsbrukets utövare torde dessa emellertid vara i stånd att i eget intresse göra detta.

Då propositionen i övrigt ej giver utskottet anledning till särskilt uttalande får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 27 april 1951.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Sten, Wistrand*, Nils Elowsson, Wahlund*, Uhlén och fru Svenson*;

från andra kammaren: fru Johansson i Norrköping, herrar Carlsson i Bakeröd, Jönsson i Lund*, fru Ewerlöf, herrar Wiklund i Stockholm, Andersson i Linköping och fru Sjöstrand.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.